

Zadeva C-349/24 [Nuratau]ⁱ**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

13. maj 2024

Predložitveno sodišče:

Krajský soud v Brně (Češka republika)

Datum predložitvene odločbe:

9. maj 2024

Tožeča stranka:

A.B.

Nasprotna stranka:

Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky

Predmet postopka v glavni stvari

Postopek v glavni stvari se nanaša na tožbo državljana Uzbekistana A. B., s katero želi ta doseči razveljavitev odločbe Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky (ministrstvo za notranje zadeve, oddelek za azilno in migracijsko politiko, Češka republika) (v nadaljevanju: nasprotna stranka) z dne 9. novembra 2023, s katero je bila zavrnjena njegova prošnja za mednarodno zaščito.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Predložitveno sodišče prosi Sodišče za razlago člena 3 Direktive 2011/95/EU¹.

ⁱ Ime te zadeve je izmišljeno. Ne ustreza resničnemu imenu nobene od strank v postopku.

¹ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (UL 2011, L 337, str. 9; popravek [v zvezi z – med drugimi – češko različico] UL 2017, L 167, str. 58) (v nadaljevanju: Direktiva 2011/95).

Vprašanje za predhodno odločanje

„Ali je treba člen 3 Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (prenovitev) razlagati tako, da se za ugodnejši standard za opredelitev osebe kot osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, v smislu te določbe lahko šteje ureditev države članice, na podlagi katere se prosilcu za mednarodno zaščito subsidiarna zaščita lahko prizna tudi v primeru utemeljenega tveganja nastanka resne škode take vrste, ki ni določena v členu 15 zadevne direktive in pri kateri gre za to, da bi bila naložitev prosilcu za mednarodno zaščito obveznosti zapustiti državo članico v nasprotju z mednarodnimi obveznostmi te države članice, ob predpostavki, da se to nasprotje z mednarodnimi obveznostmi države članice obenem nanaša na položaj v izvorni državi prosilca za mednarodno zaščito?“

Navedene določbe prava Unije in nacionalnega prava

Člen 7 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina)

Uvodne izjave 2, 10, 12, 13, 14, 15 in 34 ter členi 2(f), 3, 15 in 18 Direktive 2011/95

Člen 8 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: EKČP)

Navedene določbe nacionalnega prava

V skladu s členom 91(1)(b) zakon č. 325/1999 Sb., o azylu (zakon št. 325/1999 o azylu; v nadaljevanju: zakon o azylu) v različici, ki se je uporabljala od 1. januarja 2000 do 31. avgusta 2006, se obveznost prenehanja prebivanja ne uporabi, če bi bilo to v nasprotju z mednarodnimi obveznostmi Češke republike.

Člen 14a(1) zakona o azylu v različici, ki se je uporabljala od 1. septembra 2006 do 30. junija 2023, je določal, da se subsidiarna zaščita prizna tujcu, ki ni upravičen do azila, če je bilo v postopku za priznanje mednarodne zaščite ugotovljeno, da je v njegovem primeru podan utemeljen strah, da bi bil, če bi bil vrnjen v državo, katere državljan je, izpostavljen utemeljenemu tveganju, da bo utrpel resno škodo, in zaradi tega tveganja ne more ali noče izkoristiti zaščite države, katere državljan je. Člen 14a(2) zakona o azylu v zadnjenavedeni različici je določal, da se za resno škodo v smislu tega zakona šteje: (a) izrek ali izvršitev smrtne kazni, (b) mučenje ali nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kazen prosilca za mednarodno zaščito, (c) resna grožnja življenju ali telesni celovitosti civilista zaradi vsesplošnega nasilja v situaciji mednarodnega ali notranjega

oboroženega spopada ali (d) položaj, v katerem bi bila naložitev tujcu obveznosti zapustiti državo v nasprotju z mednarodnimi obveznostmi Češke republike.

V obrazložitvi osnutka zakona, s katerim je bil zakonu o azilu dodan člen 14a, je navedeno: s to določbo je nadomeščen institut ovir za naložitev tujcu obveznosti zapustitve države, kakor je bil opredeljen v členu 91 zakona o azilu. V zvezi s tem je bila – s čimer je bil presežen okvir Direktive 2004/83² – v opredelitvi resne škode dodana določitev, da se za takšno škodo šteje tudi položaj, v katerem naložitev tujcu obveznosti zapustitve države ne bi bila mogoča zaradi obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnih sporazumov, ki zavezujejo Češko republiko (na primer, glede spoštovanja zasebnosti in družinskega življenja v skladu s členom 8 EKČP).

Člen 14a(2)(d) je bil razveljavljen z učinkom od 1. julija 2023.

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 A.B. je aprila 2019 vložil prošnjo za mednarodno zaščito, iz katere izhaja, da je julija 2006 prispel v Češko republiko in na podlagi dovoljenja za prebivanje tam bival z namenom opravljanja gospodarske dejavnosti. A.B. je avgusta 2018 vložil prošnjo za podaljšanje dovoljenja za prebivanje, ki ji ni bilo ugodeno. Leta 2011 ali 2012 naj bi mu ukradli potovalne dokumente in dokumente v zvezi s stalnim prebivališčem. A.B. je bil nazadnje v Uzbekistanu na dopustu leta 2008. Tam živi njegov brat, s katerim pa nima stikov. Policisti so v Uzbekistanu ubili sina A.B., njegova žena pa je decembra 2018 umrla na Češkem. A.B. je predložil tudi zdravniško potrdilo, iz katerega izhaja, da ima težave z duševnim zdravjem. A. B. je zvezi s strahom pred vrnitvijo navedel, da se boji, da ga bo na letališču prijela policija, ker ni registriran na veleposlaništvu, zaradi česar naj bi mu grozila globa ali zaporna kazen.
- 2 Nasprotna stranka je z odločbo, izdano februarja 2020, A.B. zavrnila priznanje mednarodne zaščite (prva odločba nasprotne stranke). Krajský soud v Praze (okrožno sodišče v Pragi, Češka republika) je s sodbo z dne 17. junija 2021 to odločbo razveljavilo, ker ni vzdržala preizkusa v zvezi s členom 14a(2)(d) zakona o azilu. Sodišče je grajalo zlasti to, da nasprotna stranka ni upoštevala dejanskih okoliščin v zvezi z družinskim in zasebnim življenjem A.B. in iz njih izhajajoče vezi med A.B. in Češko republiko, njegovega zdravstvenega stanja in umora njegovega sina.
- 3 Nasprotna stranka je z odločbo z dne 20. oktobra 2022 A.B. ponovno zavrnila priznanje mednarodne zaščite (druga odločba nasprotne stranke). Nasprotna

² Prej zavezujoča Direktiva Sveta 2004/83/ES z dne 29. aprila 2004 o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite (UL 2004, L 304, str. 12; UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 7, str. 96) (v nadaljevanju: Direktiva 2004/83).

stranka je zlasti poudarila, da v primeru A.B. ni izpolnjen pogoj za priznanje subsidiarne zaščite na podlagi člena 14a(2)(d) zakona o azilu, saj iz ugotovljenih dejanskih okoliščin ni razvidno, da je v Češki republiki ustvaril tesne družbene ali zasebne vezi.

- 4 Druga odločba nasprotne stranke je bila razveljavljena s sodbo Krajský soud v Brně (okrožno sodišče v Brnu, Češka republika) z dne 17. maja 2023, ker še vedno ni vzdržala preizkusa v zvezi s členom 14a(2)(d) zakona o azilu. To sodišče je nasprotno stranko opozorilo, da je upoštevala predvsem dejanske okoliščine, ki so bile za A.B. neugodne (to je, da nima stanovanja, da ni uredil svojega nezakonitega prebivanja in da je večino svojega življenja preživel v Uzbekistanu), čeprav je A.B. navedel vrsto dejanskih okoliščin, zaradi katerih je menil, da pomeni to, da se mu naloži obveznost zapustitve države, nesorazmeren poseg v njegovo zasebno življenje. A.B. je v zvezi s tem opozoril zlasti na dolžino svojega bivanja v Češki republiki, svojo starost in zdravstvene težave, neobstoj družbenih in družinskih vezi v Uzbekistanu ter znanje češkega jezika. Krajský soud v Brně (okrožno sodišče v Brnu) je poleg tega ugotovilo, da bi morala nasprotna stranka presoјati celotno obdobje bivanja A.B. v Češki republiki, in ne le obdobje neposredno pred izdajo odločbe. A. B. je imel namreč prej tako stanovanje kot zaposlitev in večino časa, ki ga je preživel na Češkem, je imel veljavno pravico do prebivanja. Krajský soud v Brně (okrožno sodišče v Brnu) je dodalo, da bi morala nasprotna stranka za pravilno presojo tesnosti družbenih vezi A.B. s Češko republiko od njega pridobiti veliko več podatkov o njegovem zasebnem življenju in se seznaniti z njegovo priseljsko zgodovino.
- 5 Nasprotna stranka je z odločbo z dne 9. novembra 2023, ki je predmet tega postopka s tožbo pred predložitvenim sodiščem, A.B. ponovno zavrnila priznanje mednarodne zaščite (tretja odločba nasprotne stranke). Nasprotna stranka je namreč – zlasti na podlagi razgovora, med katerim je A.B. podrobno opisal svoje zasebno življenje – privzela stališče, da v Češki republiki nima tesnih družbenih ali zasebnih vezi. To ugotovitev potrjuje tudi izjava A.B. o posmrtnih ostankih njegove žene, katerih obstoj so okrožna sodišča v prejšnjih postopkih obravnavala kot možno zasebno vez s Češko republiko. A.B. ne ve, kje je žara s posmrtnimi ostanki njegove žene, in je ni prevzel niti po pridobitvi veljavnih dokumentov leta 2019. Nasprotna stranka je nazadnje navedla, da tudi zdravstveno stanje A.B. ni podlaga za to, da se mu prizna subsidiarna zaščita v skladu s členom 14a(2)(d) zakona o azilu.
- 6 A.B. je nasprotni stranki v tožbi zoper njeno tretjo odločbo očital, da ni opravila celovite presoje njegovega zasebnega in družinskega življenja ter dejanskih okoliščin, ki govorijo v prid temu, da se mu prizna mednarodna zaščita, zlasti zaradi poseganja v njegovo zasebno življenje. Nasprotna stranka je presojo opravila na podlagi obdobja pred izdajo odločbe in ni upoštevala prejšnjega večletnega prebivanja A.B. [v Češki republiki], med katerim je imel službo in stanovanje ter se je uspešno vključeval v češko družbo. Nasprotna stranka poleg tega zlasti ni upoštevala, da je A.B. bolan in da je že dosegel upokojitveno starost.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 7 Predložitveno sodišče želi dognati, ali pravo Unije nasprotuje temu, da država članica subsidiarno zaščito v nacionalnem pravu uredi tako, da ob prekoraitvi okvirja seznama vrst resne škode iz člena 15 od (a) do (c) Direktive 2011/95 priznanje subsidiarne zaščite pogoji z drugo vrsto resne škode, pri kateri gre za to, da je naložitev prosilcu za mednarodno zaščito obveznosti zapustiti državo v nasprotju z mednarodnimi obveznostmi zadevne države članice, in sicer ob predpostavki, da se to nasprotje nanaša na položaj v izvorni državi te osebe. Predložitveno sodišče se konkretno sprašuje o tem, ali je takšno pravno ureditev mogoče šteti za ugodnejši standard v smislu člena 3 Direktive 2011/95.
- 8 Predložitveno sodišče se je najprej sklicevalo na sodno prakso Sodišča v zvezi z razlago člena 3 Direktive 2011/95.
- 9 Predložitveno sodišče je spomnilo, da s področjem uporabe Direktive 2011/95 niso zajete osebe, ki jim je dovoljeno ostati na ozemljih držav članic iz razlogov, ki ne izhajajo iz potrebe po mednarodni zaščiti, temveč iz razlogov, ki izhajajo iz diskrecijske odločitve, ki temelji na razlogih sočutja ali humanitarnosti [opomba prevajalca: v češki jezikovni različici je namesto „sočutja“ uporabljen izraz „družinski razlogi“]³. Predložitveno sodišče se je nato sklicevalo na sodbo B. in D., iz katere izhaja, da je nacionalna ureditev, na podlagi katere se pravica do azila prizna osebi, ki je na podlagi razloga za izključitev, določenega v Direktivi 2004/83, izključena iz statusa begunca, v nasprotju s to direktivo. Vendar lahko države članice taki osebi pravico do azila priznajo na podlagi svoje nacionalne zakonodaje, če ta druga vrsta zaščite ne povzroča nevarnosti zamenjave s statusom begunca v smislu Direktive 2004/83.
- 10 Sodišče je v sodbi M'Bodj ugotovilo, da bi bilo v nasprotju s splošno sistematiko in cilji Direktive 2004/83, če bi se statusa, ki ju ta direktiva predvideva, priznavala državljanom tretjih držav, ki so v položajih, ki nimajo nobene zveze z logiko mednarodne zaščite. Nacionalne določbe, v skladu s katerimi se v okviru subsidiarne zaščite pravica ostati na ozemlju države članice prizna resno bolni osebi, ki v izvorni državi ne bi prejela ustrezne zdravstvene oskrbe, se torej ne morejo šteti za ugodnejše standarde v smislu člena 3 te direktive⁴.
- 11 Sodišče je v sodbi z dne 4. oktobra 2018, Ahmedbekova (C-652/16, ECLI:EU:C:2018:801; v nadaljevanju: sodba Ahmedbekova) ob sklicevanju na člen 23 Direktive 2011/95 ugotovilo, da je s členom 3 te direktive državi članici omogočeno, da v primeru priznanja – na podlagi ureditve, ki je uvedena s to

³ Glej uvodno izjavo 15 Direktive 2011/95 in sodbi Sodišča z dne 9. novembra 2010, B. in D. (C-57/09 in C-101/09, ECLI:EU:C:2010:661; v nadaljevanju: sodba B. in D.) in z dne 18. decembra 2014, M'Bodj (C-542/13, ECLI:EU:C:2014:2452; v nadaljevanju: sodba M'Bodj), ki se nanašata na Direktivo 2004/83.

⁴ Sodišče je do enake ugotovitve prišlo tudi v sodbi z dne 18. decembra 2014, Abdida (C-562/13, ECLI:EU:C:2014:2453) (v nadaljevanju: sodba Abdida).

direktivo – mednarodne zaščite družinskemu članu določi, da to zaščito razširi na druge člane te družine, če v zvezi z njimi ne velja nobeden od razlogov za izključitev in je njihov položaj zaradi potrebe po ohranjanju enotnosti družine povezan z logiko mednarodne zaščite⁵.

- 12 Predložitveno sodišče je še navedlo, da so načela, ki izhajajo iz zgoraj navedene sodne prakse, povzeta v pravni analizi, ki jo je v zvezi z upravičenostjo do mednarodne zaščite pod vodstvom evropske sekcije Mednarodnega združenja sodnikov na področju begunskega in migracijskega prava (IARMJ) pripravila in objavila Agencija Evropske unije za azil (EUAA) ter v kateri so zajete zlasti take ugotovitve.
- 13 Osebam, ki niso zajete s področjem uporabe Direktive 2011/95, se na podlagi nacionalne zakonodaje lahko prizna pravica do azila, vendar je treba razlikovati med nacionalno zaščito in mednarodno zaščito v skladu z navedeno direktivo. Pogoj za to mednarodno zaščito je, da je mogoče ugotoviti vir preganjanja ali resne škode. Poleg tega s področjem uporabe Direktive 2011/95 verjetno ne bo zajet položaj osebe, ki je v svoji izvorni državi doživela travmatičen dogodek, ki ni povezan s trenutnim strahom pred preganjanjem ali trenutnim utemeljenim tveganjem resne škode. V takem primeru pride v poštev zaščita na podlagi razlogov, ki izhajajo iz diskrecijske odločitve, ki temelji na razlogih sočutja ali humanitarnosti. Je pa s področjem uporabe člena 3 Direktive 2011/95 zajet status begunca ali status subsidiarne zaščite, priznan družinskim članom osebe, ki ji je bil tak status dodeljen na podlagi te direktive. Sodišče še ni dokončno odločilo, kdaj so ugodnejši standardi zajeti s področjem uporabe navedene direktive, zlasti če gre za ugodnejša pravila za opredelitev osebe kot begunca ali osebe, upravičene do subsidiarne zaščite.
- 14 Nazadnje se je predložitveno sodišče sklicevalo na sklepne predloge generalnega pravobranilca J. Richarda de la Toura z dne 12. maja 2021 v zadevi Bundesrepublik Deutschland (Ohranjanje enotnosti družine) (C-91/20), v katerih je navedeno, da država članica svoje polje „proste presoje ne more uporabiti za to, da bi drugače opredelila te skupne pojme in merila ter da bi sprejela zakonodajo, na podlagi katere bi bilo mogoče status begunca ali status subsidiarne zaščite priznati iz razlogov, drugačnih od tistih, ki so izrecno navedeni v Direktivi 2011/95 [...]“.
- 15 Predložitvenemu sodišču so se v obravnavani zadevi porodili dvomi v zvezi z zgoraj navedenim členom 14a(2)(d) zakona o azilu, v katerem je ob prekoračitvi okvirja seznama vrst resne škode iz člena 15 od (a) do (c) Direktive 2011/95 določena druga vrsta resne škode, pri kateri gre za to, da je naložitev tujcu obveznosti zapustiti državo v nasprotju z mednarodnimi obveznostmi Češke republike.

⁵ To ugotovitev je Sodišče potrdilo v sodbi z dne 9. novembra 2021, Bundesrepublik Deutschland (Ohranjanje enotnosti družine) (C-91/20, ECLI:EU:C:2021:898) (v nadaljevanju: sodba Bundesrepublik Deutschland).

- 16 Smisel in namen te nacionalne določbe⁶ je bil nadomestiti konkretno oviro za naložitev obveznosti zapustiti državo iz zgoraj navedenega člen 91(1)(b) zakona o azilu in preprečiti kršitev člena 8 EKČP v primeru tujcev, ki jim ni bila priznana nobena oblika azila. Češki zakonodajalec je s tem členom 14a(2)(d) namreč želel izpolniti svoje pozitivne obveznosti, ki izhajajo iz navedenega člena EKČP.
- 17 Pred tem je bila v nacionalni sodni praksi razlaga navedenega člena 14a(2)(d) ustaljena – razlog za priznanje subsidiarne zaščite je bilo lahko že to, da je bila naložitev prosilcu za mednarodno zaščito obveznosti zapustiti državo v nasprotju s mednarodnimi obveznostmi Češke republike. Lahko je šlo za primer, v katerem je prosilec v Češki republici vzpostavil takšne družinske ali osebne vezi, da bi že sama zahteva po zapustitvi države pomenila nesorazmeren poseg v njegovo družinsko ali zasebno življenje.
- 18 Po izdaji sodbe v zadevi M’Bodj se je v nacionalni sodni praksi izoblikoval sklep, da je bil člen 14a(2)(d) zakona o azilu v češko pravo uveden v nasprotju s pravom Unije. Vendar je šlo za neskladje, ki je učinkovalo izključno v korist prosilca za mednarodno zaščito. Direktiva 2011/95 ni mogla imeti neposrednega učinka v škodo posameznika, zato ne upravni organi ne upravna sodišča tega neskladja niso mogli upoštevati.
- 19 Vendar je razširjeni senát Nejvyššího správního soudu (razširjeni senát vrhovnega upravnega sodišča, Češka republika; v nadaljevanju: razširjeni senát) 15. februarja 2024 sprejel resolucijo, s katero je spremenil dotedanjo razlago člena 14a(2)(d) in ga razlagal tako, da je sprejel posredni učinek Direktive 2011/95 v škodo prosilcev za mednarodno zaščito. Razširjeni senát je odločil, da se ta oblika subsidiarne zaščite lahko prizna tujcu, ki bi mu v položaju nastanka nasprotja z mednarodnimi obveznostmi Češke republike resna škoda grozila v njegovi izvorni državi, in ne v državi članici gostiteljici.
- 20 Razširjeni senát je izhajal iz predpostavke⁷, da je treba nacionalno pravno določbo, sprejeto posebej za prenos direktive, razlagati ob upoštevanju besedila in namena zadevne direktive, pri čemer lahko država članica to razlago uporabi tudi v razmerju do posameznikov⁸. Razširjeni senát je na podlagi sodne prakse Sodišča⁹ ugotovil, da člen 3 Direktive 2011/95 nasprotuje temu, da država članica

⁶ Glej navedek iz obrazložitve predloga zakona, s katerim je bil zakonu o azilu dodan člen 14a, iz razdelka tega povzetka, naslovljenega „Navedene določbe nacionalnega prava“.

⁷ V zvezi s tem se je razširjeni senát skliceval na sodbe Sodišča z dne 10. aprila 1984, Von Colson (C-14/83, ECLI:EU:C:1984:153, točka 26); z dne 13. novembra 1990, Marleasing (C-106/89, ECLI:EU:C:1990:395, točka 8); z dne 14. julija 1994, Faccini Dori (C-91/92, ECLI:EU:C:1994:292, točka 26); ali z dne 5. oktobra 2004, Pfeiffer in drugi (C-397/01, ECLI:EU:C:2004:584, točke od 113 do 116).

⁸ Glej sodbi Sodišča z dne 8. oktobra 1987, Kolpinghuis Nijmegen (80/86, ECLI:EU:C:1987:431, točke od 12 do 14) in z dne 5. julija 2007, Kofoed (C-321/05, ECLI:EU:C:2007:408, točka 45).

⁹ In sicer sodb M’Bodj, Bundesrepublik Deutschland in Ahmedbekova.

uvede ali ohrani določbe, s katerimi se subsidiarna zaščita prizna tujcem, ki so v položajih, ki nimajo nobene zveze z logiko mednarodne zaščite¹⁰. S prej uporabljano razlago člena 14a(2)(d) zakona o azilu, v skladu s katero se subsidiarna zaščita lahko prizna, če je sama naložitev prosilcu za mednarodno zaščito obveznosti zapustiti državo v nasprotju z mednarodnimi obveznostmi Češke republike, se ta logika ne spoštuje, saj se z njo ne upošteva okoliščine, da je subsidiarna zaščita po svojem bistvu namenjena zaščiti prosilca pred resno škodo v njegovi izvorni državi. Po mnenju razširjenega senata je taka razlaga zato očitno v nasprotju s členom 3 Direktive 2011/95 in sodno prakso Sodišča.

- 21 Po mnenju razširjenega senata pa je s pravom Unije v skladu položaj, v katerem se subsidiarna zaščita nanaša le na škodo, ki ji je prosilec za mednarodno zaščito zaradi naložitve obveznosti zapustiti državo gostiteljico izpostavljen v svoji izvorni državi, z drugimi besedami, če se nasprotje z mednarodnimi obveznostmi Češke republike nanaša na izvorno državo, in ne na državo članico gostiteljico. Za tak položaj bi lahko šlo denimo v primeru, če bi tujcu v njegovi izvorni državi grozilo otroško delo, prisilna poroka, obsodba za dejanje, ki ob storitvi ni bilo kaznivo dejanje, ali zavrnitev zdravniškega zdravljenja kljub nevarnosti resne škode za njegovo zdravje. V takih primerih prosilec za mednarodno zaščito namreč ne bi mogel pridobiti subsidiarne zaščite v skladu s členom 14a(2) od (a) do (c) zakona o azilu [ki ustreza členu 15 od (a) do (c) Direktive 2011/95].
- 22 Na koncu je razširjeni senat poudaril, da bi bilo zaželeno, da bi češki zakonodajalec bolj upošteval tudi primere, ki niso zajeti s področjem uporabe azila ali subsidiarne zaščite. Vendar tega ne more storiti tako, da subsidiarno zaščito razširi na način, ki je v nasprotju z njenim smislom. Ta zaščita namreč izhaja iz prava Unije, v skladu s katerim mora nacionalni zakonodajalec pri njegovem prenosu v nacionalni pravni red upoštevati precejšnje omejitve. Varstvo pred naložitvijo obveznosti zapustiti državo kot tako je pri tem zagotovljeno s postopkom o naložitvi obveznosti zapustiti državo ali postopkom odstranitve.
- 23 Vendar ima predložitveno sodišče dvome glede tega, ali je razlaga člena 14a(2)(d) zakona o azilu, ki jo je opravil razširjeni senat, v skladu s pravom Unije.
- 24 Predložitveno sodišče glede na navedeno najprej opozarja, da se je razširjeni senat na sodbi Bundesrepublik Deutschland in Ahmedbekova skliceval kot na primer tega, da to, da se na ravni nacionalnega prava status begunca samodejno prizna družinskim članom osebe, ki ji je bil priznan tak status, ni v nasprotju s smislom mednarodne zaščite. Čeprav je Sodišče v teh dveh sodbah res ugotovilo, da se na podlagi člena 3 Direktive 2011/95 mednarodna zaščita lahko prizna iz družinskih razlogov, pa je po mnenju predložitvenega sodišča to storilo zato, ker je bila obveznost, da se družinskim članom upravičenca do mednarodne zaščite prizna status, ki je v bistvu podoben statusu upravičenca, državam članicam naložena s samo Direktivo, in sicer v njenem členu 23. Glede ekstrateritorialnih učinkov

¹⁰ Razširjeni senat je to vprašanje štel za *éclairé*, zato Sodišču ni predložil vprašanja za predhodno odločanje.

člena 8 EKČP¹¹ – ki so po mnenju razširjenega senata pri razlagi in uporabi navedenega člena 14a(2)(d) edini možni – pa Direktiva 2011/95 nič takega ne določa.

- 25 Predložitveno sodišče je na podlagi sodb M’Bodj in Abdida poleg tega sklepalo, da je Sodišče iz smisla mednarodne zaščite izključilo položaj, v katerem prosilec za mednarodno zaščito utрпи škodo¹² v svoji izvorni državi. Predložitveno sodišče meni, da niti iz teh sodb niti iz sodb Bundesrepublik Deutschland in Ahmedbekova ne izhaja, da je omejitev področja uporabe člena 14a(2)(d) zakona o azilu izključno na ekstrateritorialne primere kršitve člena 8 EKČP (ali eventualno drugih določb EKČP) v skladu z Direktivo 2011/95. Predložitveno sodišče se zato sprašuje, ali je glede na sodbi M’Bodj in Abdida tako razlagano nacionalno določbo mogoče šteti za nacionalno ureditev, s katero je zagotovljeno varstvo pravic v skladu z EKČP in ki ni zajeta s področjem uporabe te direktive.
- 26 Predložitveno sodišče nadalje navaja, da po njegovem mnenju člen 14a(2)(d) zakona o azilu ni v skladu z Direktivo 2011/95. V tej določbi je prišlo do nezaželene zamenjave pravila, ki je bilo prej razumljeno kot ovira za naložitev obveznosti zapustiti državo, in subsidiarne zaščite po pravu Unije. Čeprav je mogoče utemeljevati, da s to določbo dejansko nikoli ni bila urejena subsidiarna zaščita v smislu prava Unije in da gre z vsebinskega vidika za nadomestitev ovire za naložitev obveznosti zapustiti državo, pa v osebnih izkaznicah oseb, ki jim je bila priznana subsidiarna zaščita na podlagi te določbe, ni navedeno, da gre za institut, ki ni subsidiarna zaščita v smislu prava Unije, zaradi česar tudi v drugih državah članicah uživajo vse pravice, ki izhajajo iz tega statusa¹³.
- 27 Predložitveno sodišče je v zvezi s primeri, v katerih bi se po mnenju razširjenega senata lahko uporabila razlaga člena 14a(2)(d) zakona o azilu, ki jo je privzel, navedlo, da bi bil prosilec za mednarodno zaščito v mnogih od njih upravičen do statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite na podlagi člena 15(b) Direktive 2011/95. Predložitveno sodišče ima zato dvome glede tega, ali so primeri resne škode, ki so urejeni tako, da je prekoračen okvir Direktive, in ki temeljijo na ekstrateritorialnih učinkih katerega od členov EKČP (z izjemo členov 2 in 3), v skladu s to Direktivo.
- 28 Po mnenju predložitvenega sodišča bi bil ustrežnejši pristop, pri katerem bi se upošteval tako imenovani obratni neposredni vertikalni učinek Direktive 2011/95. Iz njenega člena 3 izhaja, da mora biti ugodnejši nacionalni standard združljiv s to direktivo. S členom 14a(2)(d) zakona o azilu pa je tujcem status subsidiarne zaščite priznan tudi v primerih, v katerih ta možnost s členom 15 ni določena.

¹¹ Ali druge določbe EKČP, razen členov 2 in 3.

¹² Pri škodi je šlo v teh primerih za neobstoj ustrezne zdravstvene oskrbe v izvorni državi.

¹³ V zvezi s tem je predložitveno sodišče opozorilo na sodbo v zadevi B. in D., v kateri je Sodišče dopustilo priznanje azila na podlagi nacionalnega ustavnega prava, vendar se je ta institut nacionalnega prava z vidika terminologije in funkcije razlikoval od institutov prava Unije.

Zato se neposredno uporabi pravilo, ki izhaja iz člena 3 Direktive, v skladu s katerim države članice ne smejo uvesti ugodnejših standardov za opredelitev osebe kot osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, če ti standardi niso združljivi s to direktivo. Češki zakonodajalec pa je to pravilo kršil.

- 29 Čeprav so v obravnavani zadevi izpolnjeni pogoji za uveljavitev neposrednega učinka te določbe (to je, jasnost, brezpogojnost in iztek roka za prenos), pa gre za neposredni učinek, usmerjen proti posamezniku, kar v skladu s sodno prakso Sodišča¹⁴ ni dopustno.
- 30 Če torej člen 14a(2)(d) zakona o azilu ni združljiv s pravom Unije, je bila po mnenju predložitvenega sodišča ustrezna rešitev ta, iz katere se je izhajalo v predhodni sodni praksi¹⁵, in sicer, da ta nezdružljivost ni mogla učinkovati v škodo prosilcev za mednarodno zaščito.
- 31 Predložitveno sodišče je zato iz zgoraj opisanih razlogov sklenilo Sodišču predložiti vprašanje za predhodno odločanje. Če bo Sodišče presodilo, da je člen 14a(2)(d) zakona o azilu v nasprotju s pravom Unije, bi predložitveno sodišče to določbo še vedno lahko v celoti uporabljalo na podlagi tako imenovanega obratnega neposrednega vertikalnega učinka Direktive 2011/95. Zato bi obveljala pravna stališča Krajský soud v Praze (okrožno sodišče v Pragi) in Krajský soud v Brně (okrožno sodišče v Brnu) ter pomisleki, ki sta jih izrazili v zvezi s prejšnjimi odločbami nasprotne stranke, ki po mnenju teh sodišč ni v zadostni meri preučila, ali je poseg v zasebno življenje A.B. v Češki republiki v skladu z mednarodnimi obveznostmi te države članice gostiteljice. Predložitveno sodišče bi nato opravilo vsebinsko presojo, ali je nasprotna stranka upoštevala ta pravna stališča. Če pa bi Sodišče prišlo do nasprotnega sklepa, bi to neposredno vplivalo na utemeljenost očitkov A.B., ki temeljijo prav na členu 14a(2)(d) zakona o azilu.

¹⁴ Glej sodbe z dne 5. julija 2007, Kofoed (C-321/05, ECLI:EU:C:2007:408, točka 42); z dne 8. oktobra 1987, Kolpinghuis Nijmegen (80/86, ECLI:EU:C:1987:431, točki 9 in 13); z dne 11. junija 1987, Pretore di Salò proti X (ECLI:EU:C:1987:275, 14/86, točki 19 in 20); z dne 26. septembra 1996, Arcaro (C-168/95, ECLI:EU:C:1996:363, točki 36 in 37); z dne 3. maja 2005, Berlusconi in drugi (C-387/02, C-391/02 in C-403/02, ECLI:EU:C:2005:270, točki 73 in 74); in z dne 27. februarja 2014, OSA (C-351/12, ECLI:EU:C:2014:110, točka 47).

¹⁵ Glej točko 18 tega povzetka.